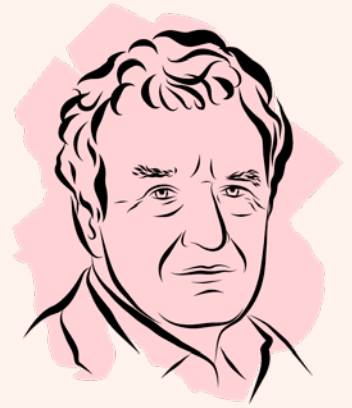


Hallo daar, wie kijkt er hier nou weg van de klimaatcatastrofe?



Mijn eerste stuk over het klimaat stond op 5 oktober 1977 in *NRC Handelsblad*: 'Terugkeer van kolen kan broeikas om aarde scheppen'. De krant erkende in 2022 dat 'wetenschapsredacteur Simon Rozendaal de eerste was die een alarmerend verhaal schreef over het gevaar van kolen- en oliestook voor het klimaat op aarde'.

Bijna een jubileum dus. In die halve eeuw ben ik gegaan van 'grappig, het zoveelste milieuprobleem' via 'het wordt wel behoorlijk overdreven' naar 'er is toch wel iets aan de hand'. Mijn huidige standpunt: er is een probleem en daar zijn maar twee serieuze oplossingen voor. De een is het splitsen van atomen. De ander is om zo arm als een kerkkrat te worden.

Laat me dit toelichten aan de hand van cijfers. Niet alleen omdat ik er als bèta naar streef om getallen in deze column te hebben, maar ook omdat andere media het merkwaardig genoeg nalaten om de CO₂-uitstoot per land en per hoofd van de bevolking te vermelden.

Welke landen hebben een lage uitstoot? Laten we 'laag' definiëren als minder dan 1 ton per hoofd van de bevolking. Ter vergelijking: Nederland zit op 6,6. Er is een hele reeks van landen met zo'n lage uitstoot. Ze begint bij Afghanistan (0,3) en loopt via Burkina Faso (0,3) en Tsjaad (0,2) tot Zimbabwe (0,7). Van A tot Z landen die arm tot straatarm zijn.

Dit is dus een strategie. Arm als Afghanistan. Nederland lijkt via consuminderen, *degrowth* en de energietransitie al aardig op weg. De veeteelt om zeep, Tata Steel moet weg, allerlei bedrijven vluchten uit de Europoort en zelfs de zo innovatieve glastuinbouw staat onder druk.

De echte uitdaging is dus om rijkdom te combineren met een relatief lage CO₂-uitstoot. Dat baat ook het milieu. In rijke landen is de luchtkwaliteit aanzienlijk beter dan in arme, merken ook de wielrenners die onlangs in Rwanda (0,11 ton CO₂ per capita) deelnamen aan het wereldkampioenschap. Wat weer eens aangeeft dat klimaat en milieu niet congruent zijn.

Veel landen vullen de energietransitie in door met zon, wind, elektrische auto's, warmtenetten, warmtepompen en zo de CO₂-uitstoot te verlagen. Dat lukt wel een beetje, maar niet erg goed. Nederland piekte op 13 ton in 1980 en is inmiddels gezakt tot 6,6. Met als neveneffect dat de energieprijzen de pan uitrijzen, het stroomnet volledig op slot zit en het land deïndustrialiseert.

Het kan anders. Frankrijk, waar het leven toch niet zo slecht is, zit op 4,1. Zweden – ook een leuk land – op 3,5. Die twee landen scoren al sinds de jaren tachtig de helft lager in CO₂ en dus twee keer zo goed als Nederland. Dat komt doordat ze in de jaren zeventig kerncentrales hebben gebouwd. Die verdringen fossiele brandstoffen beter dan zon en wind.

Onlangs stond in *NRC Handelsblad* op de voorpagina: 'Al dat weggijken van de klimaatcatastrofe kan niet zonder gevolgen blijven.' Verwezen werd naar een artikel van filosoof Chris Julien die activist is bij Extinction Rebellion. In dat stuk wordt Jan en alleman ervan beschuldigd om 'klimaatontkenner' te zijn. 'Iederéén kijkt weg van de klimaatramp.'

In de eerste plaats is het bizar dat zo'n gezaghebbende krant een artikel afdruckt van een vertegenwoordiger van een actiegroep die zich aan snelwegen vastplakt, die tegen Schiphol is, tegen grote bedrijven, tegen grote banken, tegen het Rijksmuseum, tegen cruiseboten, tegen privé-vliegtuigen, tegen *fast fashion*, tegen de NOS, tegen megastallen, tegen kunstmest.

Extinction Rebellion is tegen de moderne samenleving en hangt aldus impliciet het Afghanistan-scenario aan. *Khush amadeen* (welkom in het Afghaans).

Tot slot, al deze cijfers zijn openbaar. Ze staan op de site Our World in Data, gelieerd aan de universiteit van Oxford. Iedereen kan ze opzoeken. Ook de luitjes van Extinction Rebellion, de klimaatredacteur van de NOS, de journalisten van *NRC Handelsblad*, *The Guardian* en *The New York Times*.

Toch leest u nooit in die kranten, hoort u nooit op tv dat Frankrijk en Zweden een indrukwekkend lagere CO₂-uitstoot hebben dan andere rijke landen en waardoor dat komt. Plus dat die uitstoot nog lager was geweest als kernenergie de afgelopen decennia niet was tegengehouden door Brussel, de milieubeweging en haar *fellow travelers* in de media.

Wie kijken er hier nou weg van de 'klimaatcatastrofe'?

**Extinction Rebellion
wil ons zo arm als een
Afghaanse kerkkrat**